

Helsingin yliopisto - Helsingfors universitet - University of Helsinki ID 2001-914

Tiedekunta-Fakultet-Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta		Laitos-Institution-Department Käytännöllisen filosofian laitos	
Tekijä-Författare-Author Heinojoki-Pellinen Pirjo			
Työn nimi-Arbetets titel-Title Ammattien valta ja auktoriteetti			
Oppiaine-Läroämne-Subject Käytännöllinen filosofia			
Työn laji-Arbetets art-Level Pro gradu		Aika-Datum-Month and year 2001-02-27	Sivumäärä-Sidantal-Number of pages 68
Tiivistelmä-Referat-Abstract Tutkielman aihe liittyy ammattietiikkaan. Työssä tarkastellaan ammattien valtaa ja auktoriteettia useamman ammattialan näkökulmasta. Käsitellyt professiot, esimerkiksi lääkärin, asianajajan tai opettajan ammatit, perustuvat pitkään koulutukseen, teoreettisen tiedon hallitsemiseen ja taitamiseen. Lisäksi esimerkkien ammateissa on aina mukana ns. ammattilainen-asiakas –suhde. Tutkielman tarkoituksena on selvittää, mihin tekijöihin ammattien valta ja auktoriteetti perustuvat. Näiden tekijöiden merkitystä arvioidaan niin klassisten professioiden kuin asiantuntija-ammattilaisten aseman kannalta. Tutkielman aihetta tarkastellaan kolmen eri teorian ja lähteen pohjalta. Ensimmäisenä lähteenä on Paul Wildingin teos "Professional Power and Social Welfare". Siinä ammattien valtaa ja auktoriteettia esitetään pääpiirteiltään ammattien ulkoisilla tekijöillä, joita ovat ammattien autonomia, monopolisuus sekä asema ja status yhteiskunnassa. Ammattilaisen valta perustuu hänen auktoriteettiinsa, joka muodostuu ammattilaisen erityistiedosta ja –osaamisesta. Ammattilainen-asiakas –suhteessa ammattilaisen rooli on hallitsevampi ja perustuu hänen erityistietoonsa kun taas asiakkaan osana on olla lähinnä asiantuntija-ammattilaiseen uskojan ja luottajan roolissa. Toisena lähteenä ja teoriana ovat professori Timo Airaksisen monet teokset ja kirjoitelmat ammattietiikasta. Pääasiallisiksi tarkastelun kohteiksi on valittu ammattien arvot ja ammattilaisten hyveet vallan ja auktoriteetin lähteinä. Jokaisella ammatilla on tietty kaikkien yleisesti hyväksymä arvo ja päämäärä, jotka toteuttavat yhteistä hyvää. Näitä arvoja ovat esimerkiksi terveys lääkärin arvona tai oikeudenmukaisuus asianajajan arvona. Ammattilaisille ominaiset luonteenpiirteet: rohkeus, rehellisyys, oikeudenmukaisuus tai hyväntahtoisuus muutamina esimerkkeinä hyveistä tukevat ammatillisten arvojen toteutumista ja takaavat näin valtaa ja auktoriteettia ammateissa ja ammattilaisilla. Viimeisenä teoriana ja lähteenä on esitetty Daryl Koehnin näkemystä vallan ja auktoriteetin synnystä ammateissa. Teoksessaan "The ground of Professional Ethics" hän painottaa tärkeänä tekijänä luottamuksen merkitystä ammattilainen-asiakas –suhteessa. Molemminpuolinen luottamus ammatillisessa kanssakäymisessä luo oikeaa ammattien valtaa ja auktoriteettia, mikä tukee molempien osapuolten päämääriä yhteisen hyvän saavuttamisessa. Koehnin teoriassa on paljon yhtenevää professori Airaksisen arvoihin ja hyveisiin pohjautuvalle teorialle ammattien vallasta ja auktoriteetista. Koehn esittää myös, että erityistietoa ja asiantuntijuutta painotetaan liikaa auktoriteetin saavuttamisessa ja hän kritisoi siten sen merkitystä ammattien vallassa. Ammattilaisen tieto ja pätevyys eivät ole valtaa ilman luottamusta ammattilainen-asiakas –suhteessa. Näiden kolmen lähteen tarkastelun lisäksi ammattien valtakysymyksiin liittyvät normatiivisina tekijöinä ammattilaisten oikeudet ja velvollisuudet sekä vastuukysymykset ammatillisissa toimissa. Näitä tekijöitä ammattien päämäärien ja arvojen lisäksi pyritään kiteyttämään ja esittämään ohjeina ja sääntöinä ammattien eettisissä koodeissa.			
Avainsanat-Nyckelord-Keywords valta asiantuntija professio autonomia arvo hyve vastuu oikeus velvollisuus luottamus			
Säilytyspaikka-Förvaringsställe-Where deposited Philosophica-kirjasto, Siltavuorenpenger 20 A, 3. kerros, Puh. 09-191 29247			
Muita tietoja-Övriga uppgifter-Additional information			